

ВИКЛАДАННЯ СУЧАСНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

*Н. В. Авраменко, Д. Є. Барковський, О. А. Нікіфоров, О. В. Кабаченко, О. О. Ломейко, І. Б. Грідіна**Запорізький державний медичний університет*

Вступ. Проблема репродуктивного здоров'я жінки та безплідного шлюбу тісно пов'язана з процесами відтворення населення України, що має соціальне значення. Наукові та практичні аспекти цієї проблеми почали стрімко розвиватися наприкінці ХХ сторіччя, що привело до відокремлення окремої галузі медичної науки – репродуктивної медицини.

Початок ХХІ сторіччя характеризується впровадженням репродуктивних технологій у практичну медицину, що знайшло відображення у створенні більше десяти центрів штучного запліднення в Україні та народженні декілька сотень малюків завдяки штучному втручання. Закордонні досягнення більш вагомі і кількість новонароджених визначають десятками тисяч. Безумовно, що сучасні питання репродуктивної медицини обговорюються на чисельних закордонних конгресах, на вітчизняних науково-практичних конференціях та семінарах в межах курсу підвищення кваліфікації акушерів-гінекологів, тощо.

Вимоги сьогодення – це викладання аспектів репродуктивної медицини у невід'ємному зв'язку з класичними канонами акушерства і гінекології, які повинні ретельно вивчатись, з обов'язковим опануванням практичних навичок, вже під час навчання на IV-V курсах медичного факультету при подальшому поглибленні теоретичних знань та удосконаленні практичних навичок на VI курсі.

Невід'ємною частиною репродуктивної медицини є гінекологія дітей та підлітків, теоретичні та практичні основи якої викладаються на V-VI курсах для студентів педіатричних груп медичного факультету, а також для студентів VI курсу медичного факультету.

До останнього часу викладання аспектів безплідного шлюбу торкалось його етіопатогенетичних механізмів, методів діагностики та лікування в умовах спеціалізованого прийому жіночої консультації, гінекологічного відділення клінічного пологового будинку. Вимогою сучасності є створення спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають повний обсяг діагностично-лікувального обслуговування для лікування безпліддя, у тому числі для проведення допоміжних репродуктивних технологій (IVF, ICSI).

У Запорізькому регіоні у 1991 р. створено Запорізький обласний медичний центр репродукції людини (КУ «ОМЦРЛ» ЗОР), який з вересня 2011 р. є клінічною базою кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини факультету післядипломної освіти Запорізького державного медичного університету.

У КУ «ОМЦРЛ» ЗОР функціонують: консультативне відділення; гінекологічне відділення (у тому числі стаціонар денного перебування); андрологічне відділення; відділення анестезіології та інтенсивної терапії; лабораторія штучного запліднення; центр планування сім'ї і репродуктивного здоров'я дітей і підлітків; медико-генетичний кабінет; клініко-діагностична лабораторія (клінічна, біохі-

мічна, імуноферментна, полімеразної ланцюгової реакції). Лікувально-діагностична допомога у КУ «ОМЦРЛ» ЗОР здійснюється лікарями 18 спеціальностей, а саме з: акушерства і гінекології, андрології, урології, генетики, терапії, сексопатології, педіатрії, ендокринології, дерматовенерології, анестезіології, рентгенології, ультразвукової діагностики та ін. Психологічна допомога пацієнтам надається психотерапевтами та психологами.

Таким чином, викладання аспектів репродуктивної медицини для студентів V-VI курсу медичного факультету ґрунтується на підставі перелічених вище лікарських маніпуляцій та методик, виконання яких повною мірою має матеріально-технічне забезпечення на базі КУ «ОМЦРЛ» ЗОР та відповідає вимогам як сучасної медицини, так і вимогам сучасної підготовки лікаря у вищому медичному навчальному закладі.

Студенти IV курсу медичного факультету проходять навчання на кафедрі по дисциплінам «Медична генетика» (45 годин/1,5 кредиту) та «Урологія» (в частині «Репродуктивна андрологія» 35 годин/1 кредит). По дисципліні «Медична генетика» викладання здійснюється державною та англійською мовою. Студенти мають можливість опанувати практичні навички в обласному медико-генетичному центрі завдяки, який створено в 2011 р. на базі КУ «ОМЦРЛ» ЗОР. Для опанування навичок з андрології створено умови для амбулаторного та стаціонарного лікування цього контингенту хворих, що формує у студентів чітке уявлення про систему диспансеризації та роль лікаря-андролога в проблемі лікування безпліддя.

Для студентів V курсу медичного факультету медичного факультету з «Модулю 3. Захворювання жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї.» відокремлена низка тем, які мають відношення до репродуктивної медицини, в тому числі і питання «Дитячої гінекології». Загальна кількість годин, яка виділена на вивчення аспектів репродуктивної медицини на V курсі, складає 15 годин (0,5 кредиту), а навчання проводить також і для англомовних студентів.

Продовж навчального року студенти VI курсу медичного факультету в межах вивчення «Модуль 4. Акушерство і гінекологія», у тому числі студенти педіатричних груп та англомовні студенти, отримують теоретичні знання та опановують практичні навички та вміння з тематики «Безплідний шлюб», «Планування сім'ї та контрацепція», «Нейроендокринні синдроми» (21 година). Разом з цим необхідно зазначити чіткий взаємозв'язок між викладанням матеріалу для студентів VI курсу у частині «Жіноча консультація» з матеріалом частини «Репродуктивна медицина». Саме цим, на нашу думку, досягається мета: пояснити студенту етапність надання акушерсько-гінекологічної допомоги на Україні та довести структуру і можливості надання спеціалізованої медичної допомоги

щодо безплідного шлюбу чи планування сім'ї, а також для інших видів гінекологічної допомоги.

Висновки. Таким чином, сучасний розвиток медицини вимагає від вищих навчальних закладів постійного удосконалення педагогічного процесу з урахуванням використання новітніх медичних технологій задля підвищення професійного рівня випускників вищих навчальних закладів та для підвищення конкурентноздатності самого навчального закладу, що потребує ширше використовувати можливості різноманітних високотехнологічних медичних закладів різних форм власності та підпорядкування для підготовки студентів-медиків.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес. Навчальний посібник (за ред. В.Г. Кременя). – Тернопіль, 2004. – 384 с.
2. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки основи та проведення навчальних занять в медичних вузах. – Київ, 2006. – 80 с.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України (в контексті Болонського процесу). – Київ-Тернопіль, 2004. – 147 с.
4. Підаєв А.В., Передерій В.Г. Болонський процес в Європі. – Київ, 2004. – 192 с.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНОГО ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

К. В. Александрова, Н. В. Крісанова, Н. П. Рудько

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Однією з найбільш важливих проблем викладання біологічної хімії у вищих медичних навчальних закладах, які треба вирішувати в перспективі є переважність теоретичної частини існуючої нині діючої програми з дисципліни. Зрозумілим є бажання укладачів програми врахувати у ній увесь об'єм сучасних наукових уявлень про обмін речовин людини в нормі та при патології, але занадто важким для засвоєння стає біологічна хімія, як предмет, для студентів 2 курсу.

Основна частина. Акценти існуючої програми з біохімії зміщені в сторону вивчення патологій, які вивчає клінічна біохімія. Розгляд біохімічних критеріїв гомеостазу організму здорової людини в залежності від віку, місця проживання, статури, дієти, особливостей професійної діяльності мають бути враховано у програмі предмету і в навчальній літературі для студентів медичних ВНЗів.

Досвід консультативної роботи зі студентами показує, що бажання глибше вивчати біологічну хімію виникає у студентів здебільшого на старших курсах. Викладання симптоматики захворювань, причин їх виникнення на клінічних кафедрах дається з урахування механізмів розвитку захворювань на молекулярному рівні, так як такий підхід дає максимальні можливості діагностики та лікування. Діагностика захворювань з кожним роком отримує в арсенал нові методи досліджень з розширенням спектру показників, у тому числі і біохімічних. Сучасний лікар, залишивши стіни вищого медичного навчального закладу, повинен мати про них точне та всебічне уявлення.

Мета біологічної хімії як предмету підготовки спеціаліста з лікарської справи може бути викладена наступними положеннями:

1) на основі вивчення сучасних уявлень про обмін речовин в нормі та при патології розвинути логічне мислення майбутнього лікаря;

2) відпрацювати у майбутнього спеціаліста практичні навички з визначення основних біохімічних показників людини;

3) навчити майбутнього лікаря аналізувати данні біохімічних показників з метою постановки діагнозу захворювання.

Для успішного вирішення вище вказаних задач вивчення предмету «Біологічна хімія» студентами спеціальності «Лікувальна справа» доцільно здійснювати у два етапи:

1) загальна біологічна хімія; навчання проводити на 2 курсі на протязі двох семестрів;

2) клінічна біохімія (розгляд аспектів порушень обміну речовин в умовах патологій, ознайомлення з сучасними методами досліджень біохімічних показників людини); навчання проводити на 3-4 курсах на протязі двох семестрів.

Висновки. Такі зміни у підході до вивчення біологічної хімії студентами вищих медичних закладів дозволить:

1) на 2-му курсі закласти у студента медичного факультету основи знань з обміну речовин здорової людини;

2) розвантажити і упорядкувати програму з біологічної хімії, підтримати постійну зацікавленість студентів у предметі, що вивчається, та глибше вивчити предмет у взаємозв'язку з іншими клінічними дисциплінами.

Література

Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

Сучасні підходи до побудови освітніх програм: Методичні матеріали / Укладачі: Холін Ю. В., Кравцов С. О., Маркова Т. О. – Харків, 2014.